

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 198

van **BART CLAES**

datum: 23 november 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Stadsvernieuwingsproject Ragheno Mechelen - PFAS-verontreiniging

In het kader van het PFAS-milieuschandaal in Zwijndrecht riep de minister op om waakzaam te zijn en mogelijke met PFAS verontreinigde zones in Vlaanderen steeds ernstig te onderzoeken.

In die optiek vestig ik de aandacht van de minister op het op stapel staande stadsvernieuwingsproject 'Ragheno' in Mechelen, waarbij een projectgebied van ca. 65 hectare met in verval geraakte industrieterreinen, dat gelegen is tussen het kanaal Leuven-Mechelen, het station Mechelen en de Leuvensesteenweg in Mechelen, zal herbestemd worden tot een zone bestemd voor wonen en kantoren.

Met betrekking tot dit project werd een brownfieldconvenant gesloten tussen de Vlaamse Regering en participerende actoren, en loopt op dit ogenblik volop een RUP-procedure.[\[1\]](#)

In de startnota van het ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ragheno' leest men wat volgt:

"Volgens het OVAM-dossierloket is nagenoeg het volledige plangebied onderzocht geweest naar eventuele bodemverontreiniging gelet de historische, industriële context van de Rhageno site. De meeste oriënterende bodemonderzoeken zijn overgegaan naar beschrijvende bodemonderzoeken aangezien er een risico tot verspreiding van de verontreiniging in de bodem en naar het grondwater werd vastgesteld.

Binnen het plangebied zijn onder meer verontreiniging met zware metalen, minerale olie, cyaniden en vluchtige chloorkoolwaterstoffen (VOCI) vastgesteld, in zowel de ondiepe grond als het grondwater.

Feitelijke bodem- en grondwatersaneringen zijn opgestart, in uitvoering en deels in de fase van een eindevaluatieonderzoek.

Binnen het plangebied zijn enkele brownfieldconvenanten afgesloten. Met de hierin opgenomen randvoorwaarden zal rekening worden gehouden."

Binnen de contouren van dit RUP-project bevinden zich echter ook de terreinen van de voormalige fabriek PRB (Poudreries Réunies de Belgique) Metalurgia, in de volksmond bekend als het 'Bommenkot'. Dit bedrijf was destijds een van de oudste en grootste munitiemakers in België en tweede grootste wapenmaker.

Op maandag 24 oktober 1966 ontplofte echter een deel van het Bommenkot, waarbij een aanzienlijk aantal personen het leven lieten en waarna het grootste gedeelte van de fabrieksruimte instortte. Het vergde verschillende dagen vooraleer de hevige brand die ingevolge deze calamiteit ontstond volledig geblust was.

Vanuit de commissie PFAS/PFOS weten we intussen dat blusschuim destijds PFAS/PFOS bevatte; blusschuim dat aanleiding kan geven tot zeer ernstige PFAS/PFOS-bodem- en grondwaterverontreiniging. Vanuit deze commissie weten we intussen eveneens dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) pas sinds relatief korte tijd bij de beoordeling van oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken effectief rekening hield met PFAS/PFOS.

1. In welke mate werd bij de beoordeling door de OVAM van de oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken binnen het plangebied (inzonderheid wat betreft de percelen waarop de voormalige fabriek PRB Metalurgia was gevestigd) rekening gehouden met de parameters PFAS/PFOS?
2. Als uit het antwoord op deelvraag 1 blijkt dat hiermee geen rekening werd gehouden, is de minister dan bereid om de OVAM opdracht te geven de nodige stappen te ondernemen opdat binnen dit plangebied (inzonderheid wat betreft de percelen waarop de voormalige fabriek PRB Metalurgia was gevestigd) zo snel mogelijk een nieuw oriënterend bodemonderzoek zou worden uitgevoerd, waarbij specifiek de al dan niet aanwezigheid van PFAS/PFOS in bodem en grondwater wordt onderzocht, temeer daar het plangebied zal herbestemd worden naar onder meer wonen en nieuwe PFAS/PFOS-volksgezondheidsrisico's zoals in Zwijndrecht te allen tijde dienen voorkomen te worden? Zo niet, waarom niet? Zo ja, binnen welke termijn acht de minister de uitvoering en beoordeling van dergelijk onderzoek haalbaar?
3. Als uit het antwoord op deelvraag 2 blijkt dat hiermee wel al rekening werd gehouden, in welke mate werd er dan PFAS/PFOS binnen het plangebied aangetroffen? Zijn hierbij desgevallend nog bijkomende saneringsmaatregelen vereist alvorens binnen het plangebied effectief aanvang kan gemaakt worden met bewoning?
4. In welke mate vormt de bodem- en grondwaterverontreiniging op de percelen waarop de voormalige fabriek PRB Metalurgia was gevestigd op termijn een bedreiging voor de gezondheid van de bewoners die zich zullen vestigen op de naastgelegen percelen die volgens het brownfieldproject "brownfieldconvenant 97_Mechelen_Raghenno_site" voor woningbouw ontwikkeld zullen worden? Welke beschermings- en veiligheidsmaatregelen worden in die optiek gepland?

[1] Zie <https://www.mechelen.be/uittreksel-gr-29-06-2020-punt-42> en <https://www.mechelen.be/rup-raghenno-3>.

ANTWOORD

op vraag nr. 198 van 23 november 2021

van **BART CLAES**

1. De bodem ter hoogte van de terreinen van het voormalige PRB Metallurgia (het bommenkot) werd al onderzocht. Uit de bodemonderzoeken bleek dat de bodem verontreinigd is en dat bodemsanering noodzakelijk is. Hiervoor werden al de nodige bodemsaneringsprojecten opgesteld en deels opgestart. In de uitgevoerde bodemonderzoeken werden er geen bodem- of grondwaterstalen geanalyseerd op PFAS.
2. Momenteel wordt er ingeschat dat de kans op aanwezigheid van PFAS op de terreinen klein is. Wat betreft de brand gaat men er vanuit dat in 1966 nog geen PFAS-houdend blusschuim werd gebruikt. In de metaalbewerkende industrie wordt vooral galvanisatie en meer specifiek verchromen, beschouwd als een activiteit waar PFAS werd gebruikt. PRB Metallurgia was vergund als werkhuis voor metaalbewerking en wordt dus niet beschouwd als een PFAS verdachte inrichting. Er was dus wel metaalbewerking, maar volgens de opzoeken van de bodemsaneringsdeskundige geen chromering van metalen. Gelet op de lange industriële activiteit is de kans op aanwezigheid van PFAS echter niet nul. De OVAM heeft aan de bodemsaneringsdeskundige opgelegd dat tijdens de uitvoering van de bodemsanering er ook een aantal bodemstalen zullen worden geanalyseerd op PFAS.
3. De risicogebaseerde saneringsdoelstellingen opgenomen in het bodemsaneringsproject zijn afgestemd op de toekomstige geplande herontwikkeling (bewoning en recreatie) en er op gericht om alle risico's voor de omgeving te verwijderen.
4. De OVAM werd als partij, meer specifiek als regisseur, opgenomen in het brownfieldconvenant 97_Mechelen_Raghenno_I en maakt bijgevolg deel uit van deze stuurgroep. Het bereiken van een optimale afstemming over de verschillende aspecten en disciplines van de geplande herontwikkeling is een belangrijke doelstelling in het kader van de brownfieldconvenantenwerking. Het aspect bodem zal dan ook regelmatig op de agenda van de stuurgroep van het brownfieldconvenant worden behandeld.